

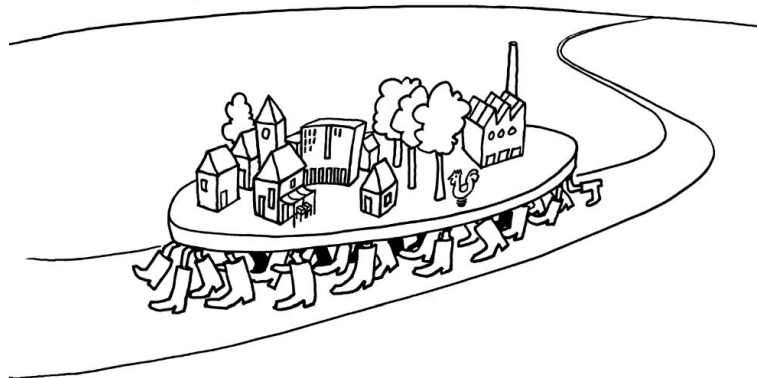
'Ridderkerk dragen we samen!'

van Burgerparticipatie naar Overheidsparticipatie¹

Project voor gemeente RIDDERKERK

Datum 5 maart 2015

Openbaar / Nóg niet openbaar

wat willen we bereiken? (doel)

Als gemeentebestuur willen we er in een vernieuwingsproces achter komen hoe we samen met onze inwoners de samenleving kunnen dragen.

In het coalitieakkoord 2014 – 2018 staat: de coalitie gelooft in een sterke samenleving en een kleinere overheid². Uitspraken als 'de overheid doet minder, de maatschappij doet meer', 'van overheid naar 'onderheid', 'van onderdanen naar bovendanen', 'van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie' lees je overal. Maar wat kunnen we daarmee? We willen in ieder geval betrokkenheid, oog voor de belangen van 'de ander' en meer draagkracht voor de dingen die in onze Ridderkerkse samenleving nodig zijn. Ridderkerk dragen we immers sámen! In de Ridderkerkse samenleving helpen we elkáár om het góed te doen!

wat gaan we daarvoor doen? (resultaat)

We gaan verkennen:

1. Wat we als overheid wettelijk moeten doen, want die dingen blijven we doen.
2. Wat we 'los *willen* laten'. Waar scheppen we ruimte om ánderen de samenleving te laten dragen.
3. Welke barrières we op moeten/willen ruimen – en hoe we dat gaan doen.
4. Welke voorwaarden we moeten scheppen (toetsingskader? Subsidieverordening? Inkoopbeleid / 'right to challenge').

En we willen

5. Respect voor de eigenheid van mensen, van buurten en van wijken.
6. Investeren in elkaar zoals in gemeenschappen b́innen de gemeenschap (alle pijlers die de samenleving dragen).
7. Investeren in de ambtelijke organisatie. Houding en gedrag, competenties, ándere taken dan voorheen. Raakvlakken zien met het project gemeentelijke dienstverlening.
8. Positieve reactie van de OR.

Daarom gaan we met dit startdocument als onderlegger, met elkaar aan het werk. We gaan met elkaar praten en naar elkaar luisteren. Samen kijken naar wat er nodig is om de omslag in denken over participatie in beweging te krijgen en in beweging te houden. In dialoog met elkaar: raad, inwoners, ondernemers, ambtenaren, maatschappelijke organisaties en college. Samen zoeken naar waar de grenzen liggen. Binnen welke kaders we elkaar ruimte kunnen geven.

Voorafgaand aan de discussie met de samenleving voeren we als raad en college een discussie over de uitgangspunten, die we als volksvertegenwoordigers willen hanteren.

waarom is het nodig? (probleem)

De wereld verandert, de samenleving verandert, de democratie verandert. We hebben mondige inwoners, die veel kennis en kunde op vele terreinen hebben. Maar hoe kan een inwoner echt een plek hebben in de Ridderkerkse samenleving? Hoe moet dat? Laten we, als gemeentebestuur niet heel veel energie, kennis en knowhow onbenut?

Onze oude afspraken voor burgerparticipatie zijn niet meer toereikend, want die gaan alleen over **hoe inwoners** het **bestuur** kunnen **helpen om het goed te doen**. 'Ridderkerk samen dragen' betekent dat inwoners en bestuur **elkaar** gaan helpen om het goed te doen.

¹ Tekening © tekeningenbank Beeldleveranciers

² Zie inleiding coalitieakkoord Ridderkerk 2014-2018 'Veranderen in kracht'.

waarom moet het juist nu?
(aanleiding)

In het coalitieakkoord van 2014, niet voor niets met de titel 'Veranderen in kracht', geven we aan dat we willen werken aan 'zorgen dat' in plaats van 'zorgen voor'. Dit komt overeen met de ontwikkelingen die door de regering onder andere op het gebied van zorg in gang zijn gezet. In het collegeprogramma is opgenomen dat we in 2015 de Notitie³ van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie opstellen.

waar moeten we op letten?
(risico's en neveneffecten)

Er is een fundamentele discussie van het gemeentebestuur met de samenleving nodig. Over de urgentie en de noodzaak van veranderen. Iedereen moet inzien dat we het samen moeten doen en dat we elkaar moeten helpen.

1. Gezien het rapport van de Rekenkamercommissie 'Samenspel Gemeente-Gemeenschap' zou de gemeenteraad opdrachtgever van dit project moeten willen zijn.
2. Aanbevelingen uit het rapport kunnen ons helpen:
 - Projectmatiger aanpakken van participatieprocessen
 - Kaders en voorwaarden (waaronder waarborg algemeen belang) voor initiatieven + ondersteuningsaanbod maken
 - Routing naar beoordelend/beslisbevoegde functionaris helder hebben
 - Overheidsparticipatieladder maken
 - Staalkaart van typen ondersteuning maken
 - Dossiers benoemen om te experimenteren met nieuwe vormen, waarin raad en griffie actief kunnen zijn en/of college en organisatie.
 - Meer participatie-ambassadeurs benoemen en een podium organiseren voor best-practices.

En

3. We moeten zorgen dat iedereen zich uitgenodigd voelt om mee te doen;
4. We hebben tijd nodig.
5. Of de beweging zal slagen, hangt erg af van ieders houding en gedrag.
 - Er is een mentaliteitverandering nodig, óók bij ambtenaren. In de BAR-organisatie willen we de beweging daarom niet eenvoudigweg in een project (met een eindmoment) ontwikkelen, maar borgen in een Programma. Zodat we de ontwikkeling kunnen volgen en ambtenaren kunnen coachen en trainen. Zodat zij zien hoe belangrijk die andere manier van werken is. Zodat iedereen voelt en ook echt kan zien dat het beter werkt als je dingen soms anders doet.
6. Overall in Nederland doen gemeenten ervaring op. Van die ervaring kunnen we ook leren. We blijven daarom deelnemen aan bijeenkomsten, proefprojecten, intervisiegroepen en bijeenkomsten die het Rijk en andere burgers en gemeenten organiseren. Ook in Ridderkerk hebben we al ervaring opgedaan. We hebben voorbeelden van wat goed ging en wat niet. Die ervaring gaan we ook gebruiken.

Dit zijn de thema's die aan de orde gaan komen in de dialoog die we met elkaar aan gaan.

afbakening

Het proces dat we in dit startdocument beschrijven kan en zal een grote invloed moeten hebben op projecten die inwoners, partners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeente op eigen initiatief of in opdracht van een ander ontwikkelen. Bijvoorbeeld op hoe deze projecten tot stand gaan komen, of op wie er allemaal mee gaan doen, rolverdeling en verantwoordelijkheden. Deze projecten blijven 'van zichzelf' en vallen niet onder *dít* startdocument.

planning

	wat	wanneer
A	Formeren werkgroep, opdracht in de steigers zetten.	februari
B	Startdocument aanbieden bij het college ter besluitvorming.	17 maart
C	Fundamentele discussie raad en college over uitgangspunten. <ul style="list-style-type: none">• Gespreksleider uitnodigen (Lucas Meijs)	21 april
D	Het college biedt startnota en de opbrengsten van de fundamentele discussie aan ter bespreking bij de commissie 'Samen Leven' van mei.	12 mei
E	Besluitvorming in de raad over startdocument	21 mei
1	Start-dialoogbijeenkomst op de jaarlijkse inlooptag (10 juni) met alle bestuurders en alle inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en burger-initiatiefnemers en andere inwoners die geïnteresseerd zijn.	10 juni
2	Verdiepingsdialogen-inlooptagen per thema in de wijken en eerste stappen in ontwikkelen gemeentelijke programma-organisatie	Juni en september
3	Afrondings-dialoogbijeenkomst. Organiseren zoals startdialoog. Opbrengst verzamelen en afspraken maken.	Oktober
F	Het college werkt alle uitkomsten uit in een voorstel met aanbevelingen	November/

³ Het proces dat we hiervoor in willen gaan zal wel leiden tot iets wat op schrift zal staan, maar niet tot een dikke beleidsnota.

	en afspraken.	December
G	Start Programma-organisatie	December

wie doet er mee?
(participatie)

Als gemeente zijn we trekker van het veranderingsproces. We nodigen de deelnemers vanaf het begin uit om een rol te pakken bij het organiseren van de vervolgmomenten. We nodigen dus uit voor een 'zwaan-kleef-aan', waarbij bestuurders en alle andere deelnemers een organiserende/ondersteunende rol op zich kunnen nemen.

Dat is ook de reden waarom we de planning zo summier hebben uitgewerkt. Belangrijke beslismomenten voor de bestuurders moeten we opnemen, maar we stellen willens en wetens na de startfase geen verantwoordelijken aan, behalve ambtelijke werkgroepleden die de verantwoordelijkheid hebben voor de bestuurlijke planning van het veranderingsproces en de uitwerking van besluiten.

communicatie

De werkgroep maakt een schets van hoe we wat er gebeurt gaan communiceren. Dit moet heel zorgvuldig gebeuren. Daarom moet er in de beginfase een communicatieadviseur in de werkgroep meedraaien. Als het proces is opgestart, kunnen we deelnemers uitnodigen om deze rol over te nemen, hetzij voor deelprocessen, hetzij als deskundige vrijwilliger die de ambtelijke communicatieadviseur gaat vervangen.

evaluatie

In januari 2016 evalueren we het proces. Mogelijke prestatie-indicatoren voor deze evaluatie:

1. Hebben we bereikt wat we wilden?
 - a. Is geïnventariseerd wat we als overheid blijven doen?
 - b. Is geïnventariseerd wat we 'los gaan laten'?
 - c. Welke barrières gaan we opruimen en wanneer zijn ze weg?
 - d. Welke voorwaarden gaan we scheppen en wanneer zijn ze klaar?
2. En is er gedacht aan:
 - a. Respect voor de eigenheid van mensen, van buurten en van wijken?
 - b. Investeren in de ambtelijke organisatie? Wat houdt die investering in?
 - c. Investeren in elkaar zoals in gemeenschappen binnen de gemeenschap? Wat houdt die investering in?
3. Hoe is het proces ervaren door de mensen die meededen?
 - a. Kwalitatieve ervaring van het proces score tussen 1,3,5,7,9
 - b. Spreiding soorten deelnemers: i.i.g. bestuurders, ondernemers, winkeliers, platformleden, inwoners, mannen, vrouwen, jongeren
 - c. % deelnemers dat mee wil doen aan een aan dit project gelieerde actie, ook eenmalige kortdurende kleine acties = > 75%

wat hebben we voor het project nodig?
(randvoorwaarden)

1. We hebben een ambtelijke **werkgroep** van 5 man nodig De werkgroepleden moeten zich voor dit project 2 dagdelen per week in kunnen zetten.
2. Overlegmomenten met de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgevers.
3. Er is budget nodig. Totaal ca. € 25.500,- (2 grote bijeenkomsten + ca. 6 wijkbijeenkomsten + communicatie). Dit bedrag is beschikbaar in de begroting.

heeft het project draagvlak?
(haalbaarheid)

Dit project heeft draagvlak. Overal in Nederland zijn gemeenten, partners en inwoners bezig om zich op dit gebied opnieuw uit te vinden. Het Rijk stimuleert deze 'kanteling' eveneens en faciliteert proeftuinen, interviews en brainstormsessies. De tijd is rijp.

Bestuurlijk opdrachtgever:
Portefeuillehouder Participatie Ridderkerk
Marten Japenga.

Datum opdracht: 21 mei 2015

Ambtelijk opdrachtgever:
Adjunct gemeentesecretaris Ridderkerk
Yvonne van den Berg